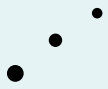

Projectrapportage Inspectieproject Geestelijke
Gezondheidszorg Project A864

Arbeidsinspectie

Projectrapportage

Inspectieproject Geestelijke Gezondheidszorg

Inhoudsopgave

Voorwoord	5
Samenvatting	7
3. Aanleiding, doelstellingen en opzet van het project	9
Samenwerkende inspectiediensten	
4. Projectresultaten	11
4.1 Generaliseerbaarheid	
4.2 Totaal overzicht resultaten	
Fysieke belasting	
PSA (Agressie en Geweld en werkdruk)	
Biologische agentia	
Bedrijfshulpverlening	
4.3 Resultaten per inspectieonderwerp	
4.4 Algemene beoordeling inspecteurs (korte weergave)	
5. Conclusies, aanbevelingen en follow-up	17
Colofon	18

Voorwoord

Uit een eerder uitgevoerd inspectieproject in de GGZ-sector (in 2004) bleek dat de naleving op arbogebied te laag was, vooral met betrekking tot fysieke belasting was het zorgwekkend. Daarom had het nu uitgevoerde inspectieproject tot doel om na te gaan in hoeverre de arbeidsomstandigheden, mede door de gezamenlijke inzet van sociale partners, ook daadwerkelijk en structureel verbeterd zijn. De focus lag daarbij op de onderwerpen fysieke belasting, PSA (agressie en geweld en werkdruk), biologische agentia en bedrijfshulpverlening.

Het doet me genoegen te kunnen constateren dat de instellingen voor geestelijke gezondheidszorg voortvarend aan de slag zijn gegaan met het verbeteren van de arbeidsomstandigheden in hun organisaties. Uit de inspectieresultaten blijkt dat er behoorlijke vooruitgang is geboekt en dat er verhoudingsgewijs minder overtredingen zijn geconstateerd dan in 2004.

Vanuit het afgesloten Arboconvenant is het nodige materiaal voorhanden, maar de concrete toepassing naar de werknemers op afdelingen is een aspect waar de sector nog aandacht aan moet schenken. Dit geldt specifiek voor het omgaan met biologische agentia en m.n. het vaccinatiebeleid.

Waar vooral meer prioriteit aan gegeven moet worden is het houden van ontruimingsoefeningen in instellingen. Recente calamiteiten en onderzoeken van collega inspectiediensten tonen eveneens aan dat hier nog het nodige aan schort.

Verder zal in het werkoverleg ruimte gecreëerd moeten worden voor de directe toepassing en invoering van arboverbeteringen op de werkvloer. Een specifieke rol is daarbij weggelegd voor de arbo-coördinatoren uit deze sector.

Ik roep de sector op, om op de ingeslagen weg voort te gaan en op korte termijn met concrete plannen te komen om met de aanwezige kennis en instrumenten op de werkvloer aan de slag te gaan. Het binnenkort (voorjaar 2009) uitbrengen van een arbo-catalogus zal daar zeker een positieve invloed op hebben!

Den Haag, 30 november 2008

De wnd. algemeen directeur van de Arbeidsinspectie

drs. A. van Dijk

2

Samenvatting

Van januari 2008 t/m 30 juni 2008 heeft de Arbeidsinspectie in 59 van de 110 GGZ-instellingen totaal ruim 185 inspecties uitgevoerd om te bezien of de naleving in deze sector op Arbo-gebied sinds het laatst uitgevoerde project (in 2004) substantieel verbeterd is. Geïnspecteerd is op de onderwerpen fysieke belasting, PSA (agressie & geweld en werkdruk) en op de (lange termijn) risico's die zich voor kunnen doen als gevolg van blootstelling aan biologische agentia. Daarnaast is aandacht besteed aan het onderwerp bedrijfshulpverlening waarbij is gekeken of er beleid is ontwikkeld op dat terrein en of men ook daadwerkelijk ontruimingsoefeningen heeft gehouden.

Uit het project komt naar voren dat in de sector duidelijk vooruitgang is geboekt. In 19 % van de onderzochte locatie-instellingen zijn geen overtredingen geconstateerd. In 66 % was de situatie behoudens een enkele overtreding behoorlijk op orde terwijl slechts in 15 % van de instellingen de arbeidsomstandigheden (ernstig) tekort schoten.

Wat overtredingen betreft was de naleving ten aanzien van biologische agentia en het ontbreken van juiste maatregelen tegen agressie en geweld het laagst. In het bijzonder het achterwege laten van ontruimingsoefeningen is een belangrijk aandachtspunt. Er is verder nog iets te winnen op het gebied van borging dat afgesproken (beleids)maatregelen ook daadwerkelijk worden toegepast tot op het niveau van de werkvloer. Vergeleken met het laatst gehouden inspectieproject in 2004 kan gesproken worden van een positieve ontwikkeling in de aandacht voor arbeidsomstandigheden.

Met GGZ Nederland en de vakorganisaties zal naar aanleiding van deze projectresultaten overleg worden gevoerd om concrete afspraken te maken over de toepassing van beschikbare instrumenten. Daarmee kan de sector de naleving nog verder verbeteren.

3

Aanleiding, doelstellingen en opzet van het project

Aanleiding

Het inspectieproject Geestelijke gezondheidszorg werd uitgevoerd in het kader van de meerjarenstrategie van de Arbeidsinspectie. Na het inspectieproject uit 2004 werd aangegeven dat in 2008 opnieuw zou worden geïnspecteerd. De resultaten waren destijds zodanig dat blijvende inspectieaandacht nodig werd geacht. In het project werd eveneens aandacht geschonken aan de wijze waarop gestalte werd gegeven aan de bedrijfshulpverlening. Hiermee werd tegemoet gekomen aan een wens van de Tweede Kamer om dit onderwerp een hogere prioriteit te geven in relevante sectoren. Ten aanzien van dit project zijn een aantal specifieke **doelstellingen** en vragen geformuleerd:

1. Zijn de uitkomsten en aanbevelingen van het inspectieproject GGZ uit 2004 dusdanig door de sector opgepakt, dat van een substantiële verbetering van de naleving sprake is met betrekking tot:
 - a. de aanpak van de fysieke belasting;
 - b. de bescherming van de werknemers tegen PSA (agressie & geweld en werkdruk);
 - c. de bescherming van de werknemers tegen biologische agentia en
 - d. het aanwezig zijn van beleid op het gebied van bedrijfshulpverlening en het daadwerkelijk uitvoeren van ontruimingsoefeningen

Van een substantiële verbetering is sprake als men in de onderzochte instellingen, vergeleken met het vorige project, op de genoemde arbo-onderwerpen aantoonbaar meer de beschikking heeft over adequate arbo-beleids- en beheersinstrumenten

2. Bevorderen van de zelfwerkzaamheid (gebruik convenantsproducten) en stimuleren tot een adequate invulling van het arbozorgsysteem.

Binnen de GGZ-instellingen kan onderscheid gemaakt worden tussen instellingen die intramurale zorg leveren, instellingen die extramurale zorg leveren en omni-instellingen die meer soorten zorg leveren:

- omni-instellingen (combinatie van intra- en extramurale zorg)
- psychiatrische ziekenhuizen (forensisch)
- instellingen voor verslavingszorg
- RIAGG's (zelfstandig)
- RIBW's (beschermd wonen)

In de intramurale zorg is specifiek aandacht besteed aan het werken met de minst mobiele patiënten, die de meeste zorg vragen: onderwerpen: fysieke belasting, agressie & geweld (PSA), biologische agentia en bedrijfshulpverlening. Bij de extramurale zorg is aandacht besteed aan agressie & geweld (PSA) en biologische agentia (verslavingszorg). De sector geestelijke gezondheidszorg bestaat uit 93 instellingen (verspreid over 800 locaties) waarbij in totaal ongeveer 76200 medewerkers werkzaam zijn ten behoeve van ongeveer 750.000 cliënten. Door het sturen van een vooraankondigingsbrief werden de instellingen en hun ondernemingsraden vooraf geïnformeerd over het voorgenomen inspectieproject. Daarin werd verwoord wat de inspectieonderwerpen zouden zijn en op welke wijze de handhaving plaats zou vinden. Tijdens de inspecties werd een vertegenwoordiger van de Ondernemingsraad expliciet in de gelegenheid gesteld om de inspecteurs bij hun inspectie te vergezellen.

Om het effect van het optreden van de Arbeidsinspectie optimaal te laten zijn, werd er voor gekozen om een afrondend gesprek over de inspectieresultaten met een vertegenwoordiger van de Raad van Bestuur te houden. Over de ontwikkeling en de uitvoering van dit inspectieproject heeft overleg plaatsgevonden met de Inspectie Gezondheidszorg (IGZ). Het inspectieproject was gericht op de volgende inspectieonderwerpen:

1. Fysieke belasting

Hierbij specifieke aandacht voor de medewerkers die de meest zware zorg verlenen, in het bijzonder in de geriatrie. Getoetst werd of instellingen en medewerkers het ontwikkelde beleid om de fysieke belasting te verminderen ook daadwerkelijk hanteerden (bijvoorbeeld de inzet van de zogenaamde Tilthermometer).

Foto A&G

2. PSA (Agressie en geweld en werkdruk)

Onder agressie en geweld werden in dit project incidenten verstaan, waarbij een medewerker door derden (cliënten, patiënten, bewoners) psychisch of fysiek lastig werd gevallen, onder omstandigheden die rechtstreeks verband hielden met het verrichten van arbeid. Er is een werkpakket ontwikkeld waarmee de instellingen een adequaat beleid kunnen ontwikkelen en toepassen. In de inspecties is nagegaan of de beoogde aanpak ook goed doorgedrongen was tot op de werkvloer. Werkdruk is gemeten door middel van toepassing van een gevalideerde methodiek. Dat betrof het invullen van een vragenlijst. Vervolgens werden de verkregen gegevens geanalyseerd en werd die informatie teruggekoppeld naar de organisatie. Indien van toepassing vond dan handhaving plaats.

3. Biologische agentia (gericht op infectieziekten)

Werknemers in de geestelijke gezondheidszorg moeten alert zijn op werkzaamheden en situaties waarbij de kans op besmetting met een ernstige infectieziekte aanwezig is. Bij hepatitis B, C en HIV gaat dat om bloed afnemen, injecties geven en EHBO en wondverzorging. Dat speelt vooral bij onrustige of agressieve cliënten of cliënten met ongecontroleerde bewegingen. Angstige, onaangepaste cliënten zouden ook door bijten bloedoverdraagbare ziekten kunnen veroorzaken. Andere infectieziekten die speciale aandacht verdienen (vooral in de verslavingszorg) zijn een (verwaarloosde) tuberculose (TBC) of hepatitis A en schurft (door de scabiës mijt). Alertheid, het gebruik van veilige naaldsystemen, het voorkomen van zeer onrustig of agressief gedrag, hygiëne, vaccinatie tegen hepatitis B zijn de preventieve maatregelen. In een strikt post expositie beleid zijn de maatregelen beschreven wanneer een besmetting wordt vermoed. De preventie van infectieziekten ver-

eist dus maatwerk. In de RI&E van de instelling dienen deze risico's en maatregelen te zijn opgenomen.

Foto Vaccineren

4. Bedrijfs hulperlening

Onder bedrijfs hulperlening (BHV) wordt verstaan: het voorbereid zijn op een noodsituatie en het nemen van passende maatregelen als zich die situatie voordoet. De organisatie van de BHV kan per instelling verschillend zijn. Bij BHV is "zorg op maat" het uitgangspunt. Op basis van de RI&E moet worden bepaald welke voorzieningen in welke mate noodzakelijk zijn. De manier waarop de bedrijfs hulperlening is georganiseerd en de maatregelen die in dit kader zijn getroffen moeten (schriftelijk) zijn vastgelegd en gecommuniceerd in de instelling. Het uitvoeren van een risico beoordeling BHV kan niet "digitaal" met ja/nee vragen. De sector GGZ kent een verscheidenheid aan activiteiten. In TBS-instellingen, (forensisch) psychiatrische klinieken en instellingen voor verslavingszorg verblijven personen onder specifieke omstandigheden.

4

Projectresultaten

4.1 Generaliseerbaarheid

Bij het merendeel van de instellingen is geïnspecteerd. De resultaten van dit project (zie voetnoot blz. 3) geven wat betreft de inspectieonderwerpen een goed beeld van de problematiek van de sector. Daarbij de kanttekening dat bij het inspectiepunt fysieke belasting alleen gekeken is naar de situatie van medewerkers die, in de geriatrie, de meest zware zorg verlenen. In dit project zijn ook vragen aan werknemers gesteld, toegepast op het onderwerp agressie en geweld en op het onderwerp werkdruk. De antwoorden op die vragen geven een goed inzicht in welke mate werknemers in deze sector de afgelopen twee jaar te maken hebben gehad met verschillende vormen van agressie en geweld, of ze training/ instructie op dit gebied gekregen hebben en hoe het gesteld is met opvang en nazorg als ze te maken hebben gehad met incidenten. Tevens werd een goede indicatie verkregen met betrekking tot de werkdrucksituatie.

Algemeen beeld van de inspecties t.o.v. de inspectie van 4 jaar geleden:

Beleidsmatig zijn de zaken goed geregeld, op de werkvloer nog niet helemaal goed. Het is in ieder geval beter dan het afgelopen project. Vertaling van beleid naar werkvloer is nog niet op orde. Vooral Fysieke belasting was duidelijk beter geregeld. Als voorbeeld van andere manieren van aanpak wordt genoemd het inhuren van werknemers van een thuiszorgorganisatie bij immobiele patiënten.

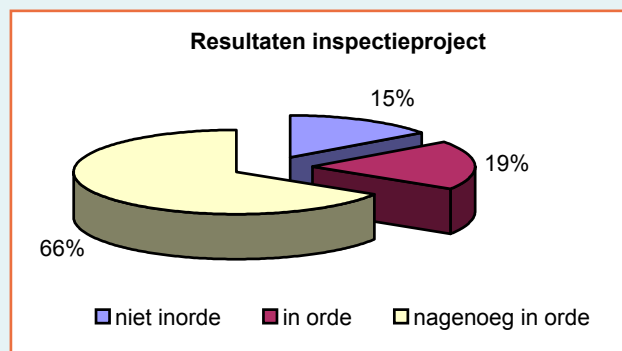
4.2 Totaal overzicht resultaten (zie figuur 1)

Een deel van de 93 instellingen, aangesloten bij GGZ Nederland, is bezocht. In totaal hebben er bij 59 instellingen (zie voetnoot blz. 3) 185 inspecties en bezoeken op locaties plaatsgevonden, waarbij 152 overtredingen zijn geconstateerd. In 19 % van de onderzochte locatie-instellingen zijn geen overtredingen geconstateerd, in 66 % was de situatie behoudens een enkele

overtreding behoorlijk op orde terwijl slechts in 15 % van de instellingen de arbeidsomstandigheden (ernstig) tekort schoten. In de geïnspecteerde instellingen waren 42.000 werknemers werkzaam en waren 3200 vrijwilligers actief.

Resumerend betekent dit dat in totaal bij 15 % van de geïnspecteerde instellingen knelpunten geconstateerd zijn die aangepakt moesten worden, een aanzienlijke verbetering van het nalevingsniveau vergeleken met het vorige inspectieproject.

Figuur 1 project A864

Figuur 1 percentages instellingen in orde

Enkele specifieke aspecten die van invloed zijn op de naleving binnen deze sector betreffen de heersende bedrijfscultuur en de ontwikkelingen met betrekking tot fusies. Een kenmerk van de heersende bedrijfscultuur is dat medewerkers van de GGZ-sector de zorg voor de cliënt/bewoner boven de zorg voor het eigen arbowezijn stellen. Hierdoor wordt nogal eens gemakkelijk omgegaan met arborisico's (zoals fysieke overbelasting en agressieve patiënten), hetgeen ten koste kan gaan van de eigen gezondheid.

4.3 Resultaten per inspectieonderwerp

Belangrijkste overtredingen

De meeste tekortkomingen zijn aangetroffen bij het inspectie-onderwerp agressie en geweld (51), direct gevolgd door blootstelling aan biologische agentia (32), bedrijfshulpverlening (32) (geen oefeningen!). Bij fysieke belasting zijn relatief slechts weinig formele handhavingsinstrumenten toegepast (slechts 10), hier zijn vergeleken met de vorige inspecties uit 2004 (46 overtredingen) ook de grootste vorderingen gemaakt (zie bijgaande tabel 1).

Onderwerp Arboret	Aantal overtredingen	In % t.o.v. totaal aantal overtredingen
Fysieke belasting	10	7%
Beleid Agressie en geweld	51	34%
Bedrijfshulpverlening	32	21%
Biologische agentia	32	21%
Voorlichting & Onderricht en RI&E	19	13%
Overig	7	5%
Totaal	152	100%

Tabel 1 A864

De Arbeidsinspectie heeft verschillende interventie-instrumenten toegepast om bovengenoemde overtredingen door de werkgever te laten oplossen. Voor het eerst is hierbij, mede in het licht van het nieuwe inspecteren, ook het stimuleringsinstrument toegepast. Hieronder volgt een overzicht van de ingezette instrumenten (tabel 2).

Interventies op de inspectieonderwerpen

Inspectieonderwerpen	BHV	Biologische agentia	PSA (Agressie & geweld)	Fysieke belasting
Waarschuwing	1	23	7	2
Stimuleringen	9	7	16	4
Eisen	22	2	28	4
Totaal	32	32	51	10

Tabel 2 project A864

Nadere toelichting per onderwerp

PSA (Agressie en Geweld)

Medewerkers vinden nogal eens dat “het er bij hoort”. Dan is het lastig om medewerkers ervan te overtuigen dat ongewenst gedrag er niet bij hoort en dat daar iets aan gedaan kan worden. Goede training is daarbij essentieel.

Over het algemeen is er behoorlijk veel aandacht voor het onderwerp agressie & geweld. Beleid is er, maar op onderdelen niet volledig. Op een aantal punten, zoals periodieke trainingen en instructies, moet nog actie worden ondernomen. Wezenlijk is dat incidenten beter worden gemeld en geregistreerd opdat adequaat (preventief) actie kan worden ondernomen.

Een geconstateerde “good practice” is het project “Positieve bejegening en Drang en Dwang”. De daaruit volgende preventieve benadering levert minder incidenten op.

Daarnaast heeft de voorzitter van GGZ Nederland in mei 2008 de landelijke normstelling van het programma veilige publieke taak ondertekend. Deze normstelling houdt het volgende in: ‘agressief of gewelddadig gedrag wordt nooit getolereerd, geef de professional de ruimte om zijn werk te doen en volg de aanwijzingen van de professional op’. De branche-organisatie heeft tevens het ‘Patiëntveiligheidsprogramma GGZ 2008-2011’ opgesteld. Uitgangspunt voor het programma moet zijn dat het voor patiënten/cliënten veilig is om in de GGZ te verblijven of er naar toe te komen en dat de medewerkers er veilig moeten kunnen werken.

PSA (Werkdruk: korte weergave)

Als onderdeel van de inspectie van de Arbeidsinspectie hebben werknemers een vragenlijst ingevuld die betrekking had op psychosociale arbeidsbelasting. Daarnaast hebben gesprekken plaatsgevonden. De resultaten uit de vragenlijst en de gesprekken kunnen leiden tot handhaving. In de Arboret wordt onder psychosociale arbeidsbelasting verstaan: de factoren seksuele intimidatie, agressie en geweld, pesten en werkdruk, in de arbeidssituatie, die stress teweeg brengen. In deze

rapportage worden deze factoren verder samengevat onder de noemer werkdrukbronnen.

In de onderzochte instellingen is een onderzoek uitgevoerd om meer diepgaande informatie te verzamelen over de aard van de risico's in relatie met de specifieke situatie van deze sector.

Het betrof de volgende soorten instellingen:

- omni-instellingen (combinatie van intra- en extramurale zorg)
- psychiatrische ziekenhuizen (forensisch)
- instellingen voor verslavingszorg
- RIAGG's (zelfstandig)
- RIBW's (beschermd wonen)

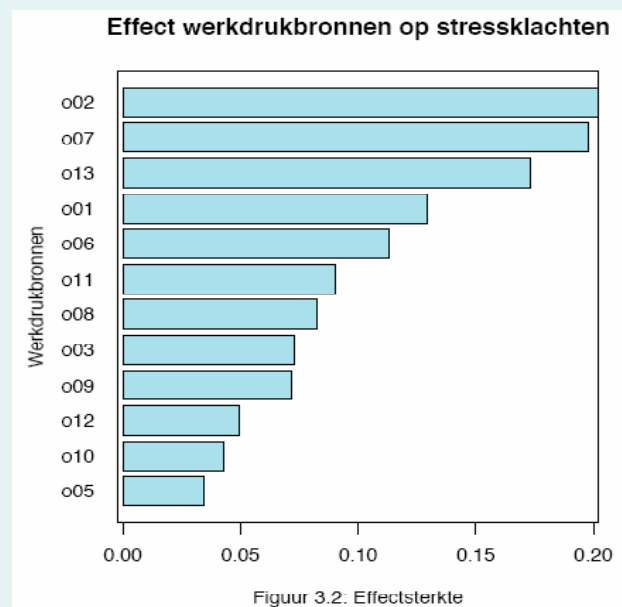
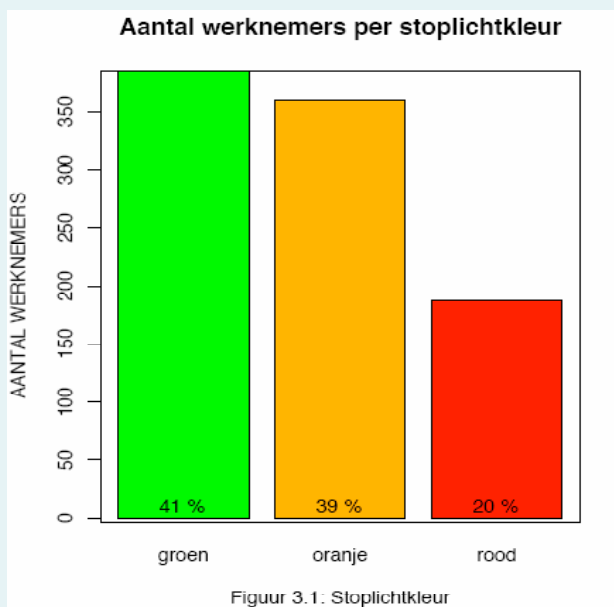
De resultaten in kort bestek:

Werkstress

In Figuur 3.1 worden de scores werkstress van de onderzochte groepen werknemers grafisch weergegeven. Als normering voor de Vragenlijst werkdruk worden twee grenzen gehanteerd. Werknemers vallen op basis van deze grenzen in een groene, oranje of rode categorie. Deze categorieën vormen samen het zogenaamde STA-model:

- 41 % valt in de groene categorie (werknemers ervaren bijna nooit stress),
- 39 % valt in de oranje categorie (werknemers ervaren regelmatig stress),
- 20 % valt in de rode categorie (werknemers ervaren structureel stress).

In figuur 3.2 wordt de sterkte van het effect van de verschillende werkdrukbronnen, die de stressverschijnselen veroorzaken, grafisch weergegeven. Contacten met collega's en leidinggevenden en de hoeveelheid werk blijken het grootste effect te hebben.

LEGENDA bij Figuur 3.2
o01 = bepaalde taken en klussen
o03 = contacten met derden
o05 = verdriet en teleurstelling van anderen
o07 = de hoeveelheid werk
o09 = werktempo
o11 = problemen met pauze of snipperdagen
o13 = andere oorzaak

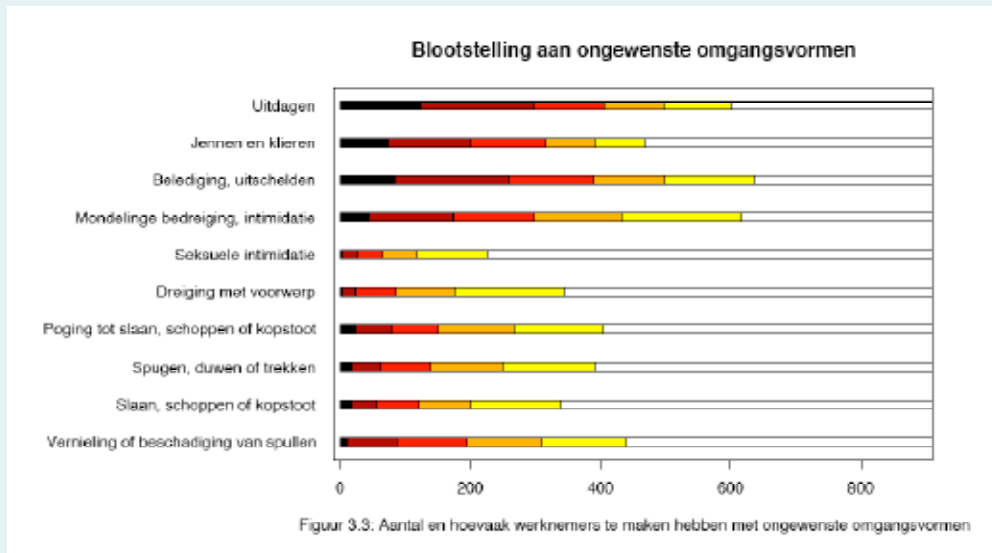
o02 = contacten met collega's en leidinggevende(n)
o04 = ingrijpende gebeurtenissen
o06 = ongewenste omgangsvormen
o08 = zwaarte van het werk
o10 = afwijkende werktijden
o12 = overwerk

Figuur 3.1 en 3.2 A864

Ongewenste omgangsvormen

In Figuur 3.3 wordt een opsomming gegeven van de blootstelling aan ongewenste omgangsvormen. Daarin vallen op de blootstellingen door:

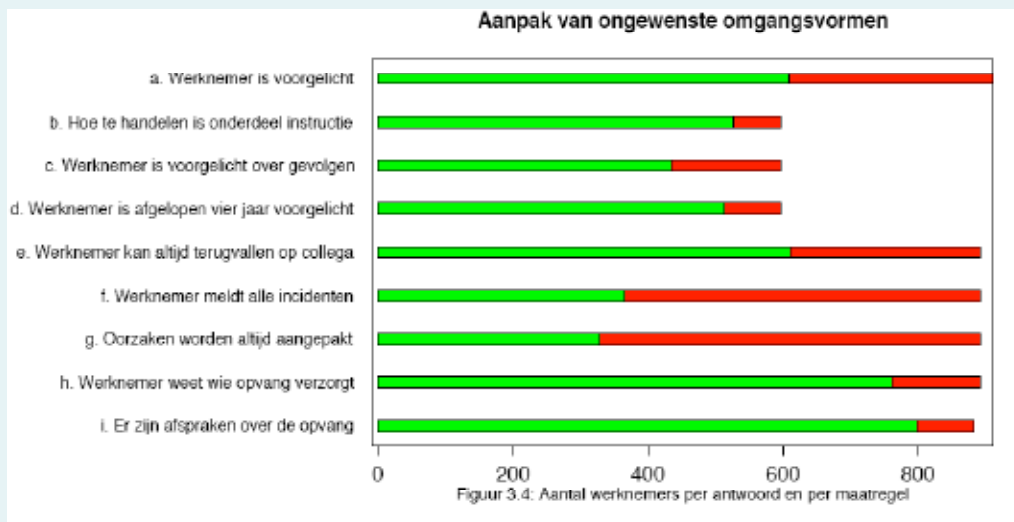
- uitdagen,
- jennen en klieren en
- beledigen en uitschelden.

Figuur 3.3: Aantal en hoeveel werknemers te maken hebben met ongewenste omgangsvormen

Figuur 3.3 A864

In Figuur 3.4 wordt de aanpak van ongewenste omgangsvormen grafisch weergegeven.

Figuur 3.4: Aantal werknemers per antwoord en per maatregel

Figuur 3.4 A864

Over het algemeen wordt een goede (voorlichtende) aanpak gepleegd, wat achterblijft is:

- het melden (en registreren) van incidenten
- het altijd aanpakken van oorzaken

Biologische agentia

Gezien het vrij grote aantal ingezette instrumenten blijft het van belang om goede aandacht te blijven geven aan de risico's die verbonden zijn met blootstelling aan biologische agentia. Van belang is zich te realiseren dat verslavingszorg een wezenlijk andere benadering vraagt dan de intramurale zorgverlening. Hoewel de branche, in samenwerking met het KeurCompany, inmiddels een goede opzet heeft gemaakt voor het vaccinatiebeleid, is dat nog niet geheel "doorgesijpeld" naar de werkvloer.

Van de stagiaires, die risico kunnen lopen, wordt inmiddels bij 80% afspraken gemaakt over het vaccineren.

Bedrijfs hulpverlening

Met betrekking tot bedrijfs hulpverlening is het niet goed gesteld in de sector. Onderzoeken van andere inspectie-diensten hebben daar ook al de aandacht op gevestigd.

De geconstateerde overtredingen met betrekking tot bedrijfs hulpverlening hadden grotendeels betrekking op het ontbreken van oefeningen, en in mindere mate op het onvolledig zijn van de RIE en PvA.

Het ontbreken van het houden van oefeningen is een ernstige situatie, omdat daarbij pas vastgesteld kan worden of de genomen maatregelen toereikend zijn om snel en adequaat hulp te verlenen.

Een positieve ontwikkeling is dat de branche-organisatie een E-learningprogramma laat ontwikkelen voor medewerkers in de zorg gericht op BHV in relatie tot brandveiligheid. In het programma is onder andere aandacht voor het simuleren van ontruiming en de te houden oefeningen.

Fysieke belasting

Op het gebied van de fysieke belasting is, ten opzichte van 2004, een behoorlijke vooruitgang geboekt met betrekking tot de naleving. Er zijn veel meer hulpmiddelen aangeschaft en er heeft adequate voorlichting plaatsgevonden met betrekking tot, onder andere, de wijze van tillen. Zeer positief is de inzet van ergo-coaches, die het personeel ondersteunen bij het oplossen van problemen op het gebied van de fysieke (over-)belasting.

4.4 Algemene beoordeling inspecteurs

Er is ook een aantal vragen meegenomen die betrekking hadden op de beoordeling van de inzet van arbo-instrumenten gerelateerd aan de geconstateerde overtredingen.

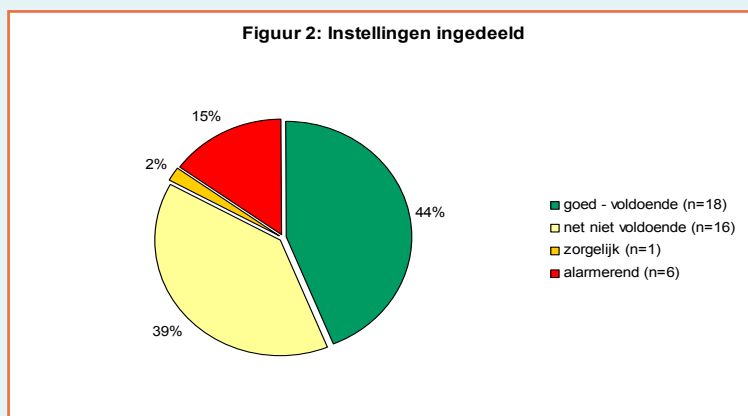
Inspecteurs hebben bij elke bezochte instelling (zie voetnoot op blz. 3) een beoordeling gegeven van de mate waarin de instelling beschikt over een adequaat arbo-instrumentarium en in hoeverre dit ook in de praktijk wordt toegepast. Bij 7 instellingen, waar overtredingen zijn geconstateerd, oordelen inspecteurs dat instellingen (ernstig) te kort schieten bij het inzetten van beschikbare middelen om de naleving te vergroten. Daarvan zijn bij 1 instelling die middelen ook niet aangetroffen. Bij de overige zijn de middelen wel aanwezig maar nog niet voldoende ingezet. Bij 16 instellingen oordelen de inspecteurs dat ze het op een enkele overtreding na weliswaar goed voor elkaar hebben, maar worden de aanwezige arbobeleidsinstrumenten nog in onvoldoende mate ingezet. Bij 18 instellingen zijn geen of geen noemenswaardige overtredingen geconstateerd en zijn de arbobeleidsinstrumenten in voldoende mate aanwezig en worden ook ingezet (zie figuur 2).

Tabel 3 laat zien op basis van welke criteria de instellingen in de onderscheiden kleurgroepen zijn ingedeeld.

Tabel 3 Bedrijven ingedeeld op basis oordeel (indruk) van de inspecteur

	indruk op basis arbo-beleidsinstrumentarium			Totaal
	voldoende aanwezig & ingezet	voldoende aanwezig, maar niet ingezet	onvoldoende aanwezig	
Indruk op basis overtredingen				
schiet (ernstig) tekort	1	5	1	7
op een enkele overtreding na heeft het bedrijf het goed voor elkaar	11	15	1	27
geen overtredingen	7	0	0	7
Totaal	19	20	2	41

Tabel 3 A864

Figuur 2 A864

5

Conclusies en follow-up

Er is duidelijk vooruitgang geboekt met betrekking tot de naleving, wanneer gekeken wordt naar de resultaten van het inspectieproject uit 2004. Gesteld kan worden dat in relatie tot de vorige inspectieronde de zaken beter op orde zijn en een substantiële verbetering is gerealiseerd.

De branche is op de goede weg. Men is van goede wil en ziet ook de risico's beter.

Fysieke belasting

Op het gebied van fysieke belasting is verhoudingsgewijs de meeste vooruitgang geboekt vergeleken met de in het verleden gehouden inspecties. De inzet van tilhulpmiddelen is inmiddels "common practice" geworden en ook de inzet van ergocoaches vordert.

Agressie & geweld

Men vindt nogal eens dat uitingen van agressie & geweld "er bij horen". Dat maakt het lastig om medewerkers ervan te overtuigen dat ongewenst gedrag er echt niet bijhoort en dat daar iets aan gedaan kan worden. Er zal dan ook (veel) meer aandacht geschonken moeten worden aan het melden en registreren van incidenten. Dat stelt de leiding in staat om (preventief) actie te ondernemen. Het geven van een goede training en instructie is daarbij eveneens essentieel. Dat wordt overigens al in behoorlijke mate gegeven.

Biologische agentia

De branche heeft een concrete opzet gemaakt voor het omgaan met de risico's voortvloeiende uit biologische agentia. Gebleken is echter, dat het nog niet (goed) terecht komt op de werkvloer. Hier zal nog concrete actie op ingezet moeten worden om de bewustwording bij de medewerkers te vergroten, bijvoorbeeld door extra voorlichting en instructie op het gebied van de risico's van biologische agentia. Meer specifiek geldt dit voor het uitvoeren van het

branche vaccinatiebeleid ten aanzien van stagiaires en flexwerkers. Het gebruik van veilige naaldsystemen bij onrustige cliënten kan worden verbeterd

Bedrijfs hulpverlening

Met betrekking tot bedrijfs hulpverlening is het niet goed gesteld in deze sector. In dit inspectieproject is slechts geïnspecteerd op het houden van oefeningen en op het actueel en adequaat zijn van de RIE en het PVA. Bekend is dat de branche werkt aan een concrete handreiking, maar er zal toch snel actie moeten worden ondernomen om het peil van de BHV zodanig op te hogen, dat efficiënt actie kan worden ondernomen in het geval van calamiteiten.

Follow-up

Als follow-up van dit inspectieproject worden gesprekken gehouden met GGZ Nederland en met de vakorganisaties. Doel is om met deze organisaties concrete afspraken te maken om de toepassing van beschikbare instrumenten, en daarmee de naleving, te vergroten. Eén van de eerste concrete acties is het uitbrengen van de Arbocatalogus voor de Geestelijke Gezondheidszorg en Verslavingszorg. Een groep die een belangrijke rol vervult met betrekking tot de bevordering van de naleving is de groep arbo-coördinatoren van deze sector. Communicatie met (en ondersteuning van) deze groep is daarbij essentieel. Daarnaast zal veel aandacht gericht moeten worden op de toerusting van het middle-management. Zij spelen immers een cruciale rol bij de implementatie van maatregelen en het toezicht op de naleving daarvan.

De Arbeidsinspectie zal nauwlettend volgen welke activiteiten verder ontplooid worden om de naleving te vergroten. Mocht blijken dat de aandacht voor arbo-beleid verslapt dan zal overwogen worden opnieuw inspecties uit te voeren.

Colofon

Projectnummer: A864

Inspectieonderwerpen: fysieke belasting
biologische agentia
agressie & geweld
bedrijfshulpverlening

Landelijk projectleider: Jacques van der Pols
Landelijk projectsecretaris: Fred van de Kamp

Correspondentieadres: Arbeidsinspectie, kantoor Arnhem
t.a.v.: F. van de Kamp
Postbus 9018
6800 DX Arnhem

